

ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากองครักษ์ส่วนท้องถิ่น

1. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

1.1 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม 6 คณะอันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2560 ที่ร้อยละ 3.9 ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ 6.0 ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ 6 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจน ยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

2. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อนละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประชาคมมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจ

ไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างผลผลิตที่หลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี 2574 จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคนสูงวัยที่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวนความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียวการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกรวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีส จะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการทำงานและอาชีพสาขาการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยากการเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน

และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมืองวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถจับจุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่างๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชารัฐเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อการพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

3. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนมีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา

นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

4.1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- (1) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- (2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
- (3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- (4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ
- (5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

4.2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (1) การเกษตรสร้างมูลค่า
- (2) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- (3) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- (4) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- (5) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

4.3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- (1) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- (2) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- (3) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- (4) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- (5) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- (6) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- (7) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

4.4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- (1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- (2) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- (3) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- (4) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

4.5 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- (1) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- (2) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- (3) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- (4) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง
- (5) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (6) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

4.6 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- (1) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่าง สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส
- (2) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยง การพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- (3) ภาครัฐมีขนาดเล็กกะทัดรัด เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาประเทศ
- (4) ภาครัฐมีความทันสมัย
- (5) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ
- (6) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (7) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- (8) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานาทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9–11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และ ทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นาไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

1. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

- 1.1 หลักการ
- 1.2 จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12
- 1.3 ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

2. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

- 2.1 สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก
- 2.2 สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

- 3.1 วัตถุประสงค์
- 3.2 เป้าหมายรวม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ โดยมี 6 ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

- 4.1 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- 4.2 ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

- 4.3 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 4.4 ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง และยั่งยืน
- 4.6 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิ

บาลในสังคมไทย

- 4.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- 4.8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
- 4.9 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- 4.10 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

5. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 สู่การปฏิบัติ

- 5.1 หลักการ
- 5.2 แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
- 5.3 การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

1.3 แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

➤ แผนพัฒนาภาคเหนือตอนบน 2(เชียงราย – พะเยา – แพร่ – น่าน) พ.ศ. 2561- 2565)

1.วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด

**“ประตูการค้าสากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา
สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”**

พันธกิจ (Mission) :

1. ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์เชื่อมโยงสู่สากล ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
2. ส่งเสริมพัฒนาการและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม อารยธรรมแห่งล้านนาตะวันออก ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นอัตลักษณ์และสุขภาพ
4. อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

เป้าประสงค์หลัก (Goals)

- 1) เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และ AEC เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และเพิ่มรายได้จากการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ (กลุ่ม GMS , AEC และประเทศอื่นๆ) รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ
- 2) เพิ่มผลิตภาพและมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมเกษตรที่ได้มาตรฐานเพื่อมุ่งสู่ตลาดโลก
- 3) พัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มมูลค่าและคุณภาพผลิตภัณฑ์ และคุณค่าสินค้าและบริการเน้นฐานเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มรายได้
- 4) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ได้รับการบริหารจัดการตามมาตรฐานด้วยความมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว

ตัวชี้วัด:

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพด้านการค้าและโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับต่างประเทศ
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพ ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม
- 3) ยกระดับการท่องเที่ยวเพิ่มรายได้สู่ชุมชน
- 4) เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : พัฒนาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับต่างประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ

- ประเด็นการพัฒนาที่ 3 :** พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศิลปวัฒนธรรมและสุขภาพ เพื่อสร้างรายได้สู่ชุมชนและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอย่างยั่งยืน
- ประเด็นการพัฒนาที่ 4 :** ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงาน โดย การมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว

วิสัยทัศน์จังหวัดเชียงราย

“เมืองแห่งการค้า การลงทุน การเกษตร และการท่องเที่ยวรุ่งเรืองด้วยวัฒนธรรมล้านนา ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข”

เป้าประสงค์ (Goal)

1. เพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน บริการโลจิสติกส์ การเกษตร การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน +6 และ GMS
2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างคน สังคมที่มีคุณภาพ
3. เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศและการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เพื่อให้ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีคุณภาพ
4. เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ปกติและแนวชายแดน

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุนและบริการโลจิสติกส์ เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดกลุ่มอาเซียน +6 และ GMS

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนาเพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การรักษาความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2561- 2564)

วิสัยทัศน์

“ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานแบบมีส่วนร่วม ศูนย์รวมเศรษฐกิจการค้าพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนมีความสุข ”

ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน+6 และ GMS

- กลยุทธ์ 1.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้ได้มาตรฐาน
- กลยุทธ์ 1.2 พัฒนาแหล่งน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร
- กลยุทธ์ 1.3 พัฒนาการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเจริญเติบโตของท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยง

กลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน +6 และ GMS

- กลยุทธ์ 1.4 พัฒนางานด้านผังเมือง งานวิศวกรรมจราจร และงานควบคุมอาคาร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

- กลยุทธ์ 2.1 ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- กลยุทธ์ 2.2 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาด เพื่อเพิ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้ได้

มาตรฐานสากล

- กลยุทธ์ 2.3 ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของคนในชุมชน
- กลยุทธ์ 2.4 ส่งเสริม อนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการศึกษาและการสาธารณสุข

- กลยุทธ์ 3.1 ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ได้

มาตรฐานการศึกษา

- กลยุทธ์ 3.2 ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสู่อาชีพ
- กลยุทธ์ 3.3 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนประชาคมอาเซียน ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

ชายแดน

- กลยุทธ์ 3.4 ส่งเสริมและพัฒนาสุขภาวะที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น
- กลยุทธ์ 3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการบริการสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

- กลยุทธ์ 4.1 รักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- กลยุทธ์ 4.2 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กลยุทธ์ 4.3 ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด อบายมุข สื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์และปัญหาแรงงานต่าง

ด้าว

- กลยุทธ์ 4.4 พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์และยั่งยืน

- กลยุทธ์ 5.1 ส่งเสริมและพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กลยุทธ์ 5.2 ส่งเสริมและพัฒนาการควบคุม ป้องกัน แก้ไขปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลภาวะ
- กลยุทธ์ 5.3 ส่งเสริมและพัฒนาการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร

- กลยุทธ์ 6.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่น
- กลยุทธ์ 6.2 พัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
- กลยุทธ์ 6.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของทุกภาคส่วน
- กลยุทธ์ 6.4 พัฒนาปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยี

2. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์(Vision)

“ มุ่งพัฒนาสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดี
มีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อประชาชนตำบลแม่เจดีย์มีความสุขถ้วนหน้า ”

พันธกิจ

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ
2. พัฒนาการส่งเสริมเศรษฐกิจและการเกษตรจัดให้มีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย
3. จัดให้มีการบริการสวัสดิการทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคมและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านสาธารณสุข
4. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
5. ส่งเสริมเรื่องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว
6. พัฒนาด้านการเมืองและการบริหารจัดการในองค์กรให้ได้ตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์มีดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ทรัพยากรน้ำ และการจราจร
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเกษตร
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง การบริหาร และการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่

2.3 เป้าประสงค์

1. เพื่อให้การคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำมีความสะดวก รวดเร็ว
2. เพื่อส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มศักยภาพและคุณภาพของการผลิตผลทางการเกษตรและให้ประชาชนมีอาชีพเสริม
3. เพื่อพัฒนาการบริการจัดการทางด้านสังคมให้มีประสิทธิภาพและให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า
4. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
5. เพื่อให้ชุมชนรู้จักบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านและตำบล
6. เพื่อให้การบริหารด้านการเมืองการปกครอง และบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

2.4 ตัวชี้วัด

- (1) ประชาชนมีการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำมีความสะดวก รวดเร็ว
- (2) ประชาชนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มศักยภาพและคุณภาพของการผลิตผลทางการ เกษตรและให้ประชาชนมีอาชีพเสริม
- (3) ประชาชนได้รับการบริการและการจัดการทางด้านสังคมให้มีประสิทธิภาพและให้ประชาชนมีสุขภาพดี ถ้วนหน้า
- (4) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
- (5) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพและพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านและตำบล
- (6) การบริหารด้านการเมืองการปกครอง และบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

2.5 ค่าเป้าหมาย

- (1) ประชาชนได้ใช้เส้นทางคมนาคมที่มีมาตรฐาน ปลอดภัยมีแหล่งน้ำพอเพียงต่อการอุปโภคบริโภค
- (๒) ประชาชนมีทักษะในการประกอบอาชีพด้านเกษตร
- (3) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุข มีสุขภาพแข็งแรง
- (4) การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และเกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องประชาชนได้ร่วมกิจกรรมส่งเสริม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- (5) สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์
- (6) มีการบริหารและจัดการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

2.6 กลยุทธ์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ทรัพยากรน้ำ และการจราจร

- 1.1. แนวทางการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 1.2. แนวทางการพัฒนา ด้านการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
- 1.3. แนวทางการพัฒนา ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 1.4. แนวทางการพัฒนา ด้านการจราจร การก่อสร้าง ติดตั้งป้ายต่างๆ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเกษตร

- 2.1. แนวทางการพัฒนา ด้านการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 2.2. แนวทางการพัฒนา ด้านการเกษตร

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

- 3.1. แนวทางการพัฒนา ด้านการส่งเสริมสวัสดิการทางสังคม
- 3.2. แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการสาธารณสุข
- 3.3. แนวทางการพัฒนาด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
- 3.4. แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

- 4.1.แนวทางการพัฒนา ด้านการศึกษา
- 4.2.แนวทางการพัฒนา ศาสนา
- 4.3.แนวทางการพัฒนา ด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

5.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว

- 5.1.แนวทางการพัฒนา ด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่า
- 5.2.แนวทางการพัฒนา ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.3. แนวทางการพัฒนาด้านการจัดระบบบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล
- 5.4. แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

6.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง การบริหาร และการบริการสาธารณะตามอำนาจ

หน้าที่

- 6.1.แนวทางการพัฒนา ด้านการเมืองการปกครองและการบริหารงานทั่วไป
- 6.2.แนวทางการพัฒนา ด้านการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่

2.7 จุดยืนทางยุทธศาสตร์

- (1) การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่มีความเข้มแข็ง โดยได้รับบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ
- (2) ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ อาชีพและการเกษตรให้เข้มแข็ง
- (3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเอง
- (4) การพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- (5) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีอย่างยั่งยืน
- (6) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2.8 ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

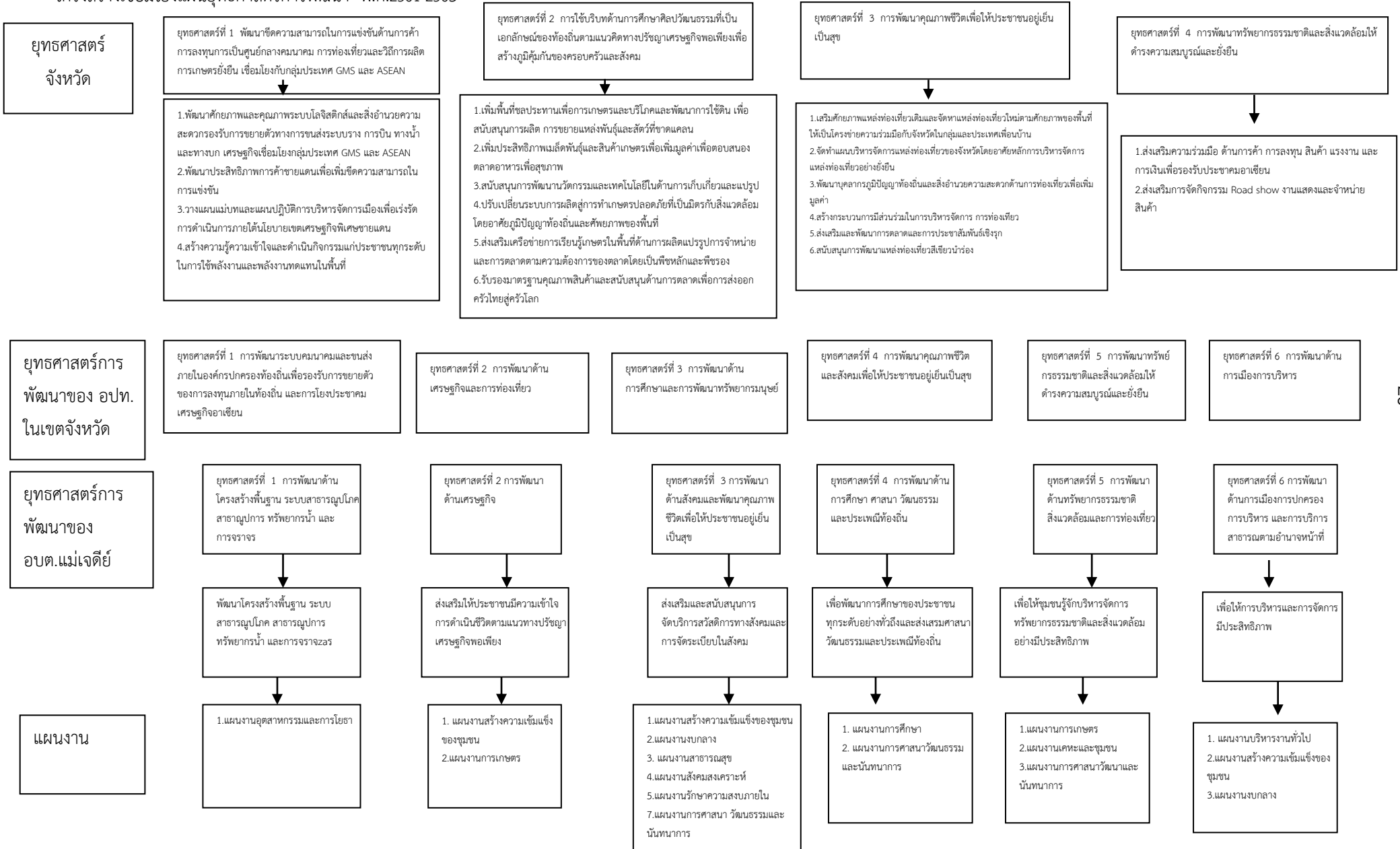
แผนงาน

- (1) แผนงานบริหารงานงานทั่วไป
- (2) แผนงานการรักษาความสงบภายใน
- (3) แผนงานการศึกษา
- (4) แผนงานสาธารณสุข
- (5) แผนงานสังคมสงเคราะห์
- (6) แผนงานเคหะและชุมชน
- (7) แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- (8) แผนงานการศาสนาและวัฒนธรรมและนันทนาการ
- (9) แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา
- (10) แผนงานการเกษตร
- (11) แผนงานงบกลาง

2.8 ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

โครงสร้างเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ.2561-2565

3. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3.1 การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากนโยบายการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ และข้อมูลพื้นฐานการพัฒนา (Base Line Data) ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์และศึกษาในบทที่ผ่านมา เพื่อที่จะทราบสภาพการณ์แวดล้อมของการพัฒนาและศักยภาพในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพการณ์ในทุกด้านการพัฒนา โดยใช้เทคนิค (SwotAnalysis) ซึ่งจะต้องทำการวิเคราะห์หา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ทั้งภายในและภายนอกของการพัฒนาทั้ง 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ ประกอบด้วย

ปัจจัยภายนอก

จุดแข็ง (Strength) หมายถึง ชีตความสามารถหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำมาจัดการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ภารกิจ และจุดมุ่งหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดอ่อน (Weakness) หมายถึง ความผิดพลาดหรือข้อด้อยในท้องถิ่นซึ่งมีผลทำให้ไม่บรรลุตามแนวทางการพัฒนาที่วางไว้

ปัจจัยภายใน

โอกาส (Opportunity) หมายถึง สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีลักษณะเกื้อกูลหรือสนับสนุนต่อแนวทางการพัฒนา

อุปสรรค (Threat) หมายถึง สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอกท้องถิ่นที่มีลักษณะส่งผลให้เกิดความเสียหายหรือมีผลด้านลบต่อการพัฒนา

จุดแข็ง (Strengths-s)

1. พื้นที่ อบต.แม่เจดีย์เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันฝรั่ง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ไข่ ถั่วเหลือง ลำไย ชา มะเขือเทศ ยางพารา กาแฟ ฯลฯ โดยเฉพาะพื้นที่บนภูเขาสามารถปลูกชา กาแฟ และพืชไม้เมืองหนาวได้ตลอดทั้งปี และแปรรูปผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ให้จัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยกระดับเป็นสินค้า OTOP ของตำบลได้ในอนาคต

2. ตามนโยบายผู้บริหารได้ให้ความสำคัญโดยเน้นที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เยาวชน ให้มีคุณภาพชีวิตและได้รับบริการสวัสดิการทางสังคมอย่างทั่วถึงและให้การสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริม และในด้านความปลอดภัยมีป้อมยามตำรวจในพื้นที่จำนวน 1 แห่ง

3. ตามนโยบายของผู้บริหารได้เน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงกับตำบล อำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น เชียงใหม่ ลำปาง พะเยา ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมที่เดินทางได้สะดวก รวดเร็ว

4. การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ปัจจุบันในพื้นที่มีลำเหมืองไหลผ่านในหลายหมู่บ้าน ประกอบกับได้รับความช่วยเหลือในการสร้างอ่างเก็บน้ำของตำบล ประชาชนสามารถมีน้ำใช้ในการเกษตรได้ตลอดปี ด้านการประปามีการสร้างเพิ่มและปรับปรุงจนสามารถมีน้ำอุปโภค-บริโภคได้อย่างสะอาดและปลอดภัย

5.ตามนโยบายของผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสุขภาพร่างกายของประชาชน การป้องกันและกำจัดโรคติดต่อชนิดต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนอุปกรณ์ในการตรวจรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้กับศูนย์สาธารณสุขแต่ละหมู่บ้าน มีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ตำบลแม่เจดีย์(สปสช.) ดูแลด้านสุขภาพของประชาชน

6.ตามนโยบายของผู้บริหารการพัฒนาทางการศึกษา ได้เน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียนและมีการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในงานวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำและต่อเนื่อง และสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาในตำบล เช่น วัด พระธาตุม่อนพระเจ้าหลาย สำนักสงฆ์ อาราม ฯลฯ

7.ตามนโยบายการพัฒนาของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ได้เน้นการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวปรับปรุงภูมิทัศน์อนุรักษ์ป่าไม้ในพื้นที่ให้มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่และมีการใช้สารเคมีลดลงในพืชผลการเกษตร พื้นที่เกษตรบนภูเขาสามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตของประชากรในด้านการประกอบอาชีพมี 4 หมู่บ้าน มีกลุ่มควบคุมไฟป่าในแต่ละหมู่บ้านดูแลและป้องกันไฟป่า

8.องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ มีการบริหารงานที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและประชาชนให้มากที่สุด โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชนและการจัดทำประชาคมและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบล มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการและประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างและตรวจสอบการจ้างและการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา จึงทำให้ประชาชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับอบต.ทำให้เกิดการเสริมสร้างประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน (Weakness-w)

1. ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ในช่วงฤดูหลังเก็บเกี่ยวจะมีปัญหาการว่างงาน และการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่องเพราะประชาชนไม่มีความรู้เพียงพอที่จะพัฒนาอาชีพในการแปรรูปผลผลิตและยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย

2. งบประมาณในการจัดสรรช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมยังมีไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือ และประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจในการเสริมสร้างดูแลสุขภาพตนเอง ปัญหาเยาวชนในด้านเสพยาเสพติดและขาดความอบอุ่นการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว

3.หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล เช่น พื้นที่บนภูเขา 4 หมู่บ้าน ถนนที่ใช้สัญจรไปมาเข้าสู่หมู่บ้านยังเป็นถนนลูกรัง ในฤดูฝนทำให้การเดินทางสัญจรไปมาลำบากและพื้นที่ในการบริการสาธารณะมีบริเวณกว้างและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การขยายเขตไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึงเพราะห่างไกลยังต้องใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และ ไฟฟ้าพลังงานน้ำทดแทน

4.ด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มักจะมีปัญหาในเรื่องภัยแล้งและงบประมาณในการแก้ไขปัญหาเพราะในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ หรือฝาย ต้องใช้งบประมาณมากไม่สามารถทำได้เองและทั่วถึง จึงต้องขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น

5.การพัฒนาด้านสาธารณสุข โดยสภาพการทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ยังมีหมู่บ้านที่อยู่ไกลสถานพยาบาลประจำอำเภอ จำนวน 4 หมู่บ้านที่อยู่บนภูเขา ทำให้การเดินทางมารักษาพยาบาลลำบากและไม่สะดวก อีกทั้งบุคลากรทางสาธารณสุขมีไม่เพียงพอ

6. การพัฒนาทางการศึกษา บุคลากรในองค์กรยังใหม่และไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการศึกษา รวมทั้งงบประมาณในการพัฒนาสถานที่ยังไม่เพียงพอ และเยาวชนไม่ค่อยเชื่อฟังคำสอนของอาจารย์ผู้สอน

7. ในการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาองค์กรบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางและเครื่องมืออุปกรณ์ในการดำเนินงาน จึงต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงไม่สามารถดำเนินงานอย่างต่อเนื่องได้ แหล่งท่องเที่ยวทางบนพื้นที่สูงยังไม่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้สะดวกเนื่องจากทางสัญจรไปมาลำบาก

8. การพัฒนาด้านการเมืองและบริหารจัดการประชาชนและเยาวชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชนเท่าที่ควร ทางด้านการบริหารจัดการองค์กรยังขาดบุคลากรและเครื่องมือที่ทันสมัยในการดำเนินงาน

โอกาส (Opportunity-O)

1. ปัจจุบันการขยายตัวทางเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีตลาดรองรับสินค้าทางการเกษตรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีมมากขึ้น เน้นการดำเนินชีวิตอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ยังมีโครงการหลวงตามแนวพระราชดำริที่สามารถส่งเสริมให้ประชาชนได้ทำการเกษตรแบบพอเพียง

2. อบต.แม่เจดีย์ มีสถานประกอบการ สถานพยาบาล สถาบันทางศาสนาที่สามารถรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและได้รับการสนับสนุนการออกกำลังกายจากหน่วยงานอื่น ปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสวัสดิการผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้มีมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐบาล

3. ในการพัฒนาด้านไฟฟ้าและการคมนาคมได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และกรมทางหลวง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่เกื้อหนุนศักยภาพขององค์กร

4. สามารถพัฒนาให้บริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำที่มีขนาดพื้นที่กว้างให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลและเป็นแหล่งก่อให้เกิดรายได้ของประชาชน

5. ในพื้นที่มีสถานพยาบาลที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น และการคมนาคมสามารถเดินทางไปโรงพยาบาลในเขตใกล้เคียงได้และมีอุปกรณ์พร้อม อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือ

6. ปัจจุบัน มีสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาในพื้นที่ และระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นวิทยาเขตอำเภอเวียงป่าเป้า เปิดสอนระดับปริญญาตรี และมีสถาบันที่สามารถเดินทางไปศึกษาต่อได้ใกล้เขตพื้นที่ เช่น เชียงใหม่ ลำปาง ทำให้เยาวชนมีทางเลือกในการศึกษาต่อได้อย่างเต็มที่

7. การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญที่เข้ามาช่วยในการพัฒนาในพื้นที่ทั้งให้การสนับสนุนในการอนุรักษ์ป่าไม้และฟื้นฟูนิเวศน์ป่าโดยให้การสนับสนุนกล้าไม้เพื่อการปลูกป่าในพื้นที่

8. ในการพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน และมีการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนทำให้เกิดการตัดสินใจร่วมและมีข้อเสนอแนะแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา

อุปสรรค (Threat-T)

1. การเกษตรจะมีปัญหาทางด้านโรคระบาด โรคจากแมลง ศัตรูพืช ระบาดในนาข้าว พืชไร่ พืชสวนต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสิ้นสุดความเจริญทางเทคโนโลยี ในระบบทุนนิยมทำให้เกิดหนี้สินนอกระบบของประชาชน ค่าครองชีพสูง รายได้ไม่แน่นอน ทำให้ประชาชนมีรายจ่ายมากยิ่งขึ้น จึงเกิดปัญหาภาระหนี้สินนอกระบบ
2. รายได้ของประชาชนมีน้อยทำให้ประชาชนขาดการดูแลสุขภาพ เพราะประชาชนต้องทำงานหนักหา รายได้เพิ่มมากขึ้น และค่านิยมตะวันตกทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเลียนแบบ ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม ยาเสพติด อาชญากรรม
3. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ห่างไกล ต้องใช้งบประมาณมากและไม่สามารถดำเนินการได้เอง จึงต้องขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จ
4. การได้รับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะได้รับการพัฒนา จึงทำให้เกิดปัญหาล่าช้าและเกิดอุทกภัยต่าง ๆ ขึ้น ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที
5. การรับบริการการตรวจรักษาพยาบาลของประชาชนในพื้นที่ซึ่งต้องเดินทางเข้าไปต่างจังหวัดเนื่องจาก อุปกรณ์และเครื่องมือในการตรวจรักษาในพื้นที่ยังไม่พร้อมจึงไม่สามารถรักษาโรคได้ทุกชนิดทำให้เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้น
6. ในการถ่ายโอนภารกิจ เรื่องการศึกษาของท้องถิ่นยังขาดความชัดเจนและมีความล่าช้าในการถ่ายโอน ส่งผลกระทบต่อการทำงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความเจริญทางค่านิยมตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป
7. ยังขาดหน่วยงานภายนอกที่จะเข้ามาให้ความช่วยเหลือในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นบางด้าน ทำให้เกิดปัญหา ในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวในตำบล
8. การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารจัดการสำนักงานในการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล ยังขาดความแน่นอน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถกำหนดและวางแผนงานได้แน่นอน และมีปัญหาความเหลื่อมล้ำของ อำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงาน

3.2 การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

มีการดำเนินงานด้านการก่อสร้างถนน คสล. ภายในหมู่บ้านให้มีสภาพใช้สัญจรไปมาได้สะดวก ปลอดภัย และก่อสร้างร่องระบายน้ำ คสล.ให้แต่ละหมู่บ้านเพื่อสามารถระบายน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังบ้านเรือนราษฎร มีการสนับสนุนการขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะให้แต่ละหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง และการต่อเติมซ่อมแซมอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสภาพใช้ในการเรียนการสอนของเด็ก

การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและการเกษตร

มีการสนับสนุนการดำเนินงานด้านกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาการว่างงานของประชาชนให้มีรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวและสามารถนำเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายในตลาดและยกระดับขึ้นเป็นสินค้า OTOP ประจำตำบล ในด้านการเกษตรมีการส่งเสริมทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มีการดำเนินการด้านการเกษตร กลุ่มอาชีพเกษตรกรด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับความการประกอบอาชีพเกษตรกรและความปลอดภัยในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่างๆ

การดำเนินงานด้านสังคมและการดำเนินงานด้านสาธารณสุข

มีการดำเนินงานในด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ในตำบลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีการจัดการดูแลด้านความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน การแก้ไขและป้องกันด้านยาเสพติด สนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานในการปราบปรามยาเสพติด และส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนในการพัฒนาด้านต่าง ๆ มีการดำเนินงานด้านการรณรงค์พ่นหมอกควันป้องกันโรคแพร่ระบาด ไข้เลือดออก ให้ประชาชนมีการเฝ้าระวังในการป้องกันโรคต่าง ๆ มีการสนับสนุนหน่วยงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อพัฒนางานด้านสาธารณสุขในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

การดำเนินงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอาหารกลางวัน และอาหารเสริม(นม)อย่างทั่วถึง สนับสนุนหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น ส่งเสริมและจัดกิจกรรมงานประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นในเทศกาลต่าง ๆ งานพิธีทางศาสนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

การดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

มีการดำเนินการด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ การปลูกป่าเสื่อมโทรม การสนับสนุนการป้องกันและควบคุมไฟป่าในเขตหมู่บ้านพื้นที่เขตภูเขา ส่งเสริมการรณรงค์กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานด้านการเมืองและการบริหารจัดการที่ดี

มีการดำเนินงานในด้านการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงาน ลูกจ้าง ผู้นำชุมชน จัดฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการปฏิบัติงานเพิ่มความเข้มแข็งให้องค์กร มีการจัดประชุมประชาคม การออกหน่วย อบต. สัญจร เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงานให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีความสมานฉันท์ในท้องถิ่น